

כל כתבי פרק ששה עשר שבת

קוח.

עין משפט נר מצוה

ל א מיי פ"ט מהלכות
מחנות עינים הלכה י'
סמג עשין קסב טור שרי"ע
י"ד סימן רנב סעף א ב:
לא ב מיי פ"ל מהלכות
שבת הלכה ז סמג
עשין ז טו"ש"ע א"ח"ט ס'
רנ"ג:
לב ג מיי פ"ו מהלכות
מ"ע הלכה ח סמג
עשין קסב טו"ש"ע י"ד סימן
רנב סעף ד:
לד ד מיי פ"ב מהלכות
שבת הלכה ז סמג לאין
ס' טו"ש"ע א"ח"ט סימן שג
סעף י'
לה ה מיי פ"ל ס' הלכה ט
סמג עשין ז טו"ש"ע
א"ח"ט סימן רלא סעף א:

לעזי רש"י

פולטר"א [פילטרי"ש].
לכד.

מוסף רש"י

נחלה בלי מצרים. כמה
שנאמר (בראשית מח) ופילת
ימיה וקדמה וגו'. לא נאכריהם
שנאמר (שם יג) הארץ אשר
אתה יורשה ועבד עמך את
שבת, שנאמר (שם לג) ואת
את פני העיר, שקבע תחומין
עם דמיוני ממה כן פי' ר'
שמעון (שיעור נח יד).

מוסף תוספות

א. מבערין את הכל מלפני
השבת. מוס' הרא"ש.
ב. אבל מוון ג' סעודות אין
משיירים משום דחמץ
אסור מד' שעות ולמעלה.
מוס' הרא"ש. ג. (ד) דאף אם
יחלוק סעודה אחת לשתי
סעודות. מוס' הרא"ש.

במנחה מצילין מוון סעודה אחת. מכלן משמע דומן אכילה
שלישית בשבת היא מן המנחה ולמעלה ללא כחוס
שמחלקין סעודת שחרית ומצרכין צינתיים ומיהו מהא דאמרין
בפסחים צ"ק (דף י"ג) שחל להיות בשבת^א משייר מוון שמי
סעודות^ב אין רחיה מדאין משיירין

מוון ג' סעודות שאין לעשות ב'
סעודות שחרית דהא כיון שאוכל הכל
שחרית^ג חשיב כסעודה אחת ועוד
אומר ר"י שיש כאלן איסור ברכה
שאינה נכריכה כדאי' צ"כ זל' לו (יומא
דף ע"ג) וזעשור שבחומש הפקודים
דקאמר וימימי ס"ת אחריתא ונקיף אי"ר
שמעון בן לקיש מפני ברכה שאינה
נכריכה: **מבכר בפונדיון בו'.**
היינו כר' יוחנן בן ברוקא דחשיב
ככר בפונדיון מד' שאין צולע שמי
סעודות דעירוב ופליג החס (עירובין
דף ע"ג): ארבי מאיר ורבי יהודה
שאומרים החס שיעור אחר:

והא דתנן אין פוחתין בו' נימא
רבנן היא ולא רבי חידקא.
אומר ר"י דאין לפרש שבת נותנין לו
מוון ג' סעודות דהיינו כשכח שם
צ"ש לעת האוכל דמסתמא ישבות
שם שאין רגילות כל כך ללכת ערב
שבת ובשציל שבת נותנים לו סעודה
אחת יותר ממה שנותנין לו בשאר
ימימי דא"כ היכי ניחא לרבנן והלא מן
הכל אין לו כי אס' ד' סעודות אחת
שהצ"ח עמו דמלויין צדיה ושלישה
שנתנו לו וכשיאכל אחת בערב שבת
לא ישארו צידו רק ג' סעודות ואותן
יאכל בשבת וא"כ תיקשי נמי לרבנן
וכי אזיל ריקן אזיל כפרין בנסמן
ומיהו איכא למימר דבנסמן לרבנן
נמי פריך אכל קשה דכי משני
דמלויין ליה סעודה צדיה לא תיק'
כלום לר' חידקא דאין לו לשבת כ"א
שלו סעודות ולר' חידקא צריך ד'
ונראה לר"י דכשצ"ש לעת
האוכל נותנין לו מוון צ' סעודות כמו
בשאר ימימי ואס' צל' לשבות שם
מוסיפין לו עוד ג' סעודות וקאמר
לימא רבנן היא ולא רבי חידקא
דלרבנן ימחא שם צידו ה' סעודות
בתחילת שבת ואותה שהצ"ח עמו
יאכל צ"ש ומאותה ה' סעודות יאכל
ג' בשבת ואחת צמולאי שבת ואחת
יוליך עמו אלל לרבי חידקא כשיאכל
ד' בשבת ואחת להוליך עמו למחר
א"כ מה יאכל צמולאי שבת וליכא
למימר דאמרין ליה מה דהוה לך
למיכל באפוקי שבתא אכול בשבתא
כדאמרין לעיל דהתם אמרינן ליה
כדי שלא יהא ניזון מן האדקה אכל

לעולם מצילין מוון ג' סעודות. מללל אמר ארבע לית ליה דרבי
חידקא: **מכלל דפנה קמא שלש סעודות סבירא ליה.** דנהאי לא
איפליגו אלל דת"ק סבר מה שעבר כבר לא יציל ולרבי יוסי יציל:
סמחוי. קערה גדולה היא וגופין צה גבאים מאכל מצעלי צמים
ומחלקין לעניים צ' סעודות ליום

מיום ליום: לא יעול כיון דיש לו
נמלא גוזל לעניים: **קופה.** מעות הן
לפרנס עניים בני טובים דזיל להו
מילתא דתמחוי ומתחלקין מע"ש
לע"ש: **י"ד סעודות לא יעול מן**
הקופה. שהרי יכול להמתין לע"ש
ההוא אכל כשיש לו מוון י"ב יעול
שהרי לא מחלק עוד עד שיגיע ע"ש
והרי לשבעה ימי שבת ריכין י"ד
סעודות: **אליהו בשבת.** שהרי
תחללה סמוך לערב ולא תצטרך
לאכול צלילה. ואף על גב דאמרין
לקמן לעולם יסדר אדם שלחנו
צמולאי שבת ה"מ למאן דלפטר ליה:
בשעניסא מוסבין ליה. בתמיה:
אלא הא מני ר' עקיבא היא. ולענין
סעודת שבת צמולאי דלפטר ליה איכא
למימר כרבנן ואיכא למימר כרבי
חידקא ומיהו האי דלריך לצריות
יעשה שבתו חול ולא יעיל על אחרים
כבוד שבתו: **אין פוחתין לעני**
העובד ממקום למקום. שאינו לן
צלילה אללס: **מכרה.** הלוקח
צפונדיין כשהשער ד' שאין צולע
והפונדיון אחד מיי"ב צדינר דהוא
אחד ממ"ח צולע ושיערו לו חכמים
ככר זו לשתי סעודות היום והלילה:
לן נותנין לו פרנסת ליה. לקמן
מפרש מאי היא שהרי סעודה של
לילה ככלל כבר היא וככר זו משערינן
צעירובין (דף ע"ג): למוון שתי סעודות
לעירובי שבתו: **ואס שבת.** אללס
בשבת: **מוון פרנסת ליה.** הא קבל
ליה סעודת הלילה: **כי סדיא.** לצדין
פולטר"א להניח תחת מלשואו:
שז אינו מדיחין. דאין הדסה זו
אלל לחול: **הצלו של משיח.** כדאמר'
בשבתות (דף ק"ב): דור שכן דוד
צל צו קטיגוריא צמלמדי חכמים
שנאמר ועוד צה עשייה וגו' (י"ג) חבלי
לשון חבלי יולדה (הושע י'): **צלי מארים.**
כלומר אין לה קץ: **או ספענג.**
צמר וקראת לשבת עונג כמי"ב:
נחלת

את אליה הנביא לפני בוא יום וגו'
מדינה של גיהנם כתיב הכא יום וכתבי
התם: **יום עברה היום** ההוא ממלחמת גוג
ומגוג כתיב הכא יום וכתבי התם
ביום בא גוג א"ר יוחנן משום רבי יוסי כל
המענג את השבת נותנין לו נחלה
בלי מצרים שנאמר: **או התענג** על ה'
והרכבתך על במתי ארץ והאכלתך

הכל כבר הוא ניזון ולהכי נוטל כל צורכו
ומשני דאיכא סעודה צדיה המתוך היה סבור
שהיה פשוט למקשה שהסעודה שיוליך עמו
נותנין לו צמולאי שבת אע"פ שבשאר ימימי
נותנין לו סעודה שיוליך עמו עס אחרות צ"ש
אין נותנין לו אותה עד שילך לפי שאינו
הולך מיד עד אחר שבת ולכן היה סבור
שהמקשה לא היה יודע שהצ"ח סעודה עמו
ואין לו בתחלת השבת אלל ד' להכי משני
ליה דאיכא סעודה צדיה והמקשה משני
דפשיטא ליה דאיכא סעודה צדיה אף קשה
ליה כיון דמתרלת דלכל לכולהו וכי אזיל
צדיקן אזיל שכמו שהצ"ח עמו לכהן כן
ישאנה עמו צמולאי מכלן ומשני דמלויין
ליה כו':

דמלויין סעודה בהדיא. וא"ת א"כ אמאי
נותנים לו צ' סעודות כיון שמציא אחת עמו
יתנו לו אחת ויאכל אחת והאחת
יוליך עמו וי"ל דאין מחלקין תמחוי צלילה
אלל ציוס צומן הסעודה ולכן נותנין לו
שנים שיאכל אחת מיד ואחת צלילה
צמקוס שיהיה ואחת להוליך עמו למחר:
א"פ שאין קבע אשתיה. מכאן יש ללמוד
צלילה כשרואה להתענות למחר לאחר
אכילה אע"פ שאינו יכול לאכול אס' לא
התנה לפי שמסתמא כשצריך סילק דעתו
מלאכול מלשמות ודאי לא סילק דעתו
כדאמר הכא דאין קבע לשמיה והיכא
דלא שכיח יין אע"ג דסילק דעתו מן היין
מ"מ ממיס לא סילק דעתו ומיהו אומר ר"י
דשמא דוקא צימיהם שהיו קוצעין צמנן
לשתיה אחר אכילה אמרו דאין קבע
לשתיה אכל לדידן לא וריצ"א פירש צמסכת
תענית (דף י"ג) שאף לאחר שישן מותר
לשמות על פי הירושלמי ואין ר"י רואה
להקל כל כך כיון שלא נזכר צדיה צ"ש
שלנו [עין תוספות תענית י"ב: ד"ה ניס]:
רובס

(א) פאה פ"ח מ"ו: (ב) פסמי
ק"ב ק"ו: (ג) פאה פ"ח מ"ו
צ"כ ט"ו: (ד) נ"שעה ו'.

תורה אור השלם

- 1 ויאמר משה אכלו
היום כי שבת היום לידוה
היום לא תמצאו בשר:
שמות טו כה
- 2 הנה אנכי שלח לכם את
אליה הנביא לפני בוא יום
?? הגדול והטורא:
מלאכי ג כג
- 3 יום עברה היום והוא
יום צרה ומצוקה יום שיה
ומשאר יום חשך ואפלה
יום עין וצ"פ:
- 4 ותיקה ביום הוהא ביום
בוא גוג על אדמת ישראל
ואם אזני אלהים תעלה
קמתי באפי:
- 5 אז התענג על ??
והירבתי על במותי ארץ
והאבליתי נחלת יעקב
אביך כי פי ?? דברי:
ישעיהו נח יד

רבינו הגנאל

ולפיכך שינוי שמציל
מוון ג' סעודות ומתניין
מחוררתא דלא כר' חידקא.
כלי מאכל אינו מדיח אלל
מה שצריך לוכל בו בשבת
לפי זמן סעודותיו, אבל כלי
שתייה כל היום, שאין קבע
לשתייה.